

Impact maken met Positieve Gezondheid: van persoonlijke redding tot inspiratie voor een stelselherziening

Publicatiedatum: 24 maart 2022 - 09:23 | Nieuws

Positieve Gezondheid is in zwang. Dat blijkt wel uit het feit dat inmiddels twintig organisaties zich hebben aangesloten bij de Alliantie Positieve Gezondheid Zuid-Holland Noord. Maar hoe maak je nu impact met dit gedachtegoed, en hoe maak je resultaten zichtbaar? Dit en meer kwam 22 maart aan bod tijdens het vierde Leeratelier Positieve Gezondheid.

De digitale bijeenkomst had een feestelijk karakter, vanwege dertien [nieuwe partners die zich aan de Alliantie hebben verbonden](#) (zie verderop in dit verslag), waarmee het totaal op twintig komt. “Positieve Gezondheid kunnen we niet alleen voor elkaar krijgen”, gaf projectadviseur Marieke van Schie namens Reos aan. “We moeten op alle niveaus krachten bundelen om een versnelling te kunnen maken. Zoals met dit Leeratelier, waarin we van elkaar leren en initiatieven verbinden.”

Het thema van het vierde Leeratelier luidde ‘Impact maken met Positieve Gezondheid’. Van Schie: “Als iemand hiermee impact heeft gemaakt, is dat Machteld Huber wel”, waarna ze het woord gaf aan de grondlegger van het gedachtegoed Positieve Gezondheid en oprichter van het [Institute for Positive Health](#) (iPH).

[Bekijk factsheet Alliantie Positieve Gezondheid Zuid-Holland Noord](#)

Ervaringen van Machteld Huber

Huber deelde twee ervaringen waardoor ze overtuigd raakte van de impact van Positieve Gezondheid. “Tijdens een conferentie in Geneve in 2012, met als onderwerp het meten van gezondheid, ging het alleen maar over ziekte- en sterftcijfers. Ik zat naast een Belgische arts die voor Eurostat werkte. Toen ik haar vertelde over het belang van zingeving en andere dimensies dan alleen de lichamelijke, ging ze uit haar dak. ‘Werk het uit’, zei ze. ‘In Nederland hebben jullie de potentie om dit gedachtegoed handen en voeten te geven.’”

Huber vertelde vervolgens over een ontmoeting met voormalig staatssecretaris Jet Bussemaker. “Ze wilde met me samenwerken. Haar ervaring in politiek en bestuur had haar geleerd dat er alleen verandering optreedt als er een gedachtegoed is dat door alle zuilen en dimensies heen gaat, zo vertelde ze me. Positieve Gezondheid zou volgens Bussemaker door alle sectoren begrepen worden. Nou, als zo iemand dat zegt, dan zit er muziek in.”

[Terwijl Huber het gedachtegoed Positieve Gezondheid ontwikkelde](#), waren er internationaal soortgelijke ontwikkelingen gaande. Huber haalde tijdens het Leeratelier [Alex Jadad](#) aan, auteur van het boek ‘Trusted networks for Health & Care’ en inspirator voor een stelselherziening van de zorg in Colombia. “Toen ik de WHO-definitie van gezondheid aan het herdefiniëren was, werkte Jadad iets soortgelijks uit maar dan op gemeenschapsniveau. Waarbij hij er in Colombia in slaagde om alle neuzen in de

zorg dezelfde kant op te krijgen, terwijl iedereen elkaar voorheen wantrouwde. Hij daagde mensen uit hun blik op gezondheid en welbevinden te richten en vanuit vertrouwen samen te werken in 'trusted networks', wat enorm aansloeg. In Nederland zijn we nu ook bezig om 'trusted networks' te introduceren."

Parels en puzzels omtrent Positieve Gezondheid

Na de inspirerende woorden van Huber maakte Suzanne Lagerweij, docent bij Hogeschool Leiden, het bruggetje naar de break-outsessies van dit Leeratelier. "Wat is je doel om impact te bereiken? En hoe maak je zichtbaar wat je bereikt?" Met deze twee vragen gingen de deelnemers uiteen. Ook 'parels en puzzels' kwamen in de sessies aan bod, ofwel waar zijn deelnemers trots op en wat hebben ze van anderen nodig in het kader van Positieve Gezondheid.

In een van deze sessies vertelde wijkmanager Veronique Wertenbroek hoe Positieve Gezondheid in Oegstgeest voortvarend wordt opgepakt. "WSV Oegstgeest heeft een commissie Positieve Gezondheid samengesteld, die op 13 april een bijeenkomst organiseert voor de gemeente, het sociaal domein en eerstelijns zorgverleners. We zijn trots op de vele aanmeldingen die er nu al zijn vanuit de diverse sectoren. Ook is het heel leuk om het enthousiasme te zien dat in korte tijd is ontstaan rond Positieve Gezondheid. Het is een onderwerp dat verbindt, want iedereen heeft ermee te maken." Als grootste puzzel noemde Wertenbroek de financiering. "Je kunt van alles bedenken, maar er moet wel geld voor zijn en inzicht in de financiële mogelijkheden als je met Positieve Gezondheid aan de slag wilt."

Jannette Roubos, wijkcoördinator van Zorggroep Katwijk, besprak in een ander groepje de puzzel in hoeverre je medewerkers in de eerstelijnszorg bij Positieve Gezondheid kunt betrekken. "Hoe groot is ieders rol in het voeren van het Positieve Gezondheidsgesprek of het verwijzen?" De discussie kwam ook op de kosten die omgaan in Positieve Gezondheid. "Dat mensen in hun kracht worden gezet, zorgt er hopelijk voor dat er minder professionele zorg nodig is", reageerde Marlies den Butter, projectleider Zorgbeleid bij ActiVite. "Maar je hebt als organisatie dan inderdaad wel middelen en mensen nodig om het goed neer te zetten."

In een derde groepje ging het over het zichtbaar maken van de impact van Positieve Gezondheid. Daarbij is het belangrijk om respect te hebben voor de fase waarin een organisatie of persoon zich bevindt. Besef ook dat er binnen organisaties processen gaande zijn die nog niet geheel aansluiten op het gedachtegoed van Positieve Gezondheid. Wees dus niet te streng voor anderen en voor jezelf, maar help elkaar om dat interne proces op gang te brengen en te stroomlijnen, zo klonk het in deze sessie. Wel is het voor een blijvend effect essentieel dat inwoners en zorggebruikers participeren, ook al vraagt dit de nodige organisatie. Een andere tip die werd gegeven, is om met Positieve Gezondheid te focussen op specifieke doelgroepen. Denk bijvoorbeeld aan welzijnsaanbod voor mensen die meer dan 25 keer per jaar bij de huisarts komen zonder dat daar een goede lichamelijke aanleiding voor is.

Trusted networks

Ondertussen namen de bestuurders van de partners deel aan een eigen sessie, waar Machteld Huber verder inging op het door Alex Jadad ontwikkelde principe van '[trusted networks](#)' en de door zijn studenten ontwikkelde 'FUCK-test'. De F staat voor Fear. "Er moet een zekere angst zijn dat het mogelijk fout gaat als je niet in actie komt", aldus Huber. "Mensen moeten uit hun comfortzone komen, nieuwe dingen uitproberen met

elkaar.” De U staat voor Urgency. Huber: “Zoals nu met het tekort aan personeel het geval is.” De C staat voor Cash. “Het is prachtig als een zorgverzekeraar in het gedachtegoed gelooft, zoals de verzekeraar in Colombia er in geloofde.” De K tenslotte staat voor Knowledge. Huber: “Je moet over de kennis beschikken hoe je trusted networks organiseert. Alles is Gezondheid en iPH hebben een werkgroep Trusted Networks samengesteld, die binnenkort met een publicatie over dit onderwerp komt.”

‘Positieve Gezondheid heeft mijn leven gered’

Eva van Steenberg, programma-adviseur bij Reos, gaf in de bestuurderssessie aan trots te zijn op de groei die de Alliantie heeft doorgemaakt. “Op 2 december 2020 begonnen we met zeven partners en nu zien we al veel meer partijen in ons midden.” Suzan van der Pas, lector Hogeschool sociaal domein en betrokken bij de ontwikkeling van de leerateliers werd gevraagd kort terug te kijken op [de inspiratiesessie van 15 september 2021](#) met de startende bestuurders en hun gangmakers.

Van Steenberg ging in gesprek met bestuurders van aangesloten organisaties, zoals Marcel Bastiaansen, bestuurder van Participe. Gevraagd naar de reden om aan te sluiten bij de Alliantie, deelde hij zijn persoonlijke drive. “Zo’n twintig jaar geleden was ik erg ziek. Ik lag er een jaar uit en vroeg mij af wat bij mij past. Dat ging voor mij over zingeving en ik ben sterk uit die periode gekomen. Toen enkele jaren geleden in een gesprek het gedachtegoed van Positieve Gezondheid voorbij kwam, ging het over zinvol leven en dat je niet elk probleem met zorg kunt oplossen. Toen viel het kwartje: Positieve Gezondheid heeft eigenlijk mijn leven gered. Je kunt er een individueel leven mee versterken en een heel systeem mee te lijf gaan. Bij de Alliantie hoop ik dat we elkaar versterken en inspiratie vinden om Positieve Gezondheid verder te brengen.”

Susanne Rutten, divisie manager Zorg bij Zorg en Zekerheid, blikt met de bestuurders terug en vooruit op de Alliantie Positieve Gezondheid. “Deze is ontstaan vanuit de behoefte om allemaal dezelfde taal te spreken en dezelfde uitgangspunten te hanteren. Dan pas kun je stappen zetten naar een andere blik op gezondheid en zorg. Vervolgens wil je op een bepaald moment ook iets bereiken, namelijk dat de gezondheid van verzekerden en van onze regio als geheel verbetert. De zorg staat enorm onder druk. Er zijn personeelstekorten en zorg wordt duurder, dus het roer moet om door anders naar zorg te kijken.”

Rutten constateerde dat er afgelopen jaren zeker vooruitgang is geboekt. “We begrijpen elkaar nu beter. Er zijn wijkraden ontstaan en andere inspirerende initiatieven die bevestigen dat Positieve Gezondheid echt kan werken. Nu is het zaak om deze koers vol te houden met elkaar. Zodat iedereen Positieve Gezondheid herkent en we concreet iets bereiken met elkaar.” Hierna gingen de bestuurders in duo’s en later in viertallen op een waarderende en onderzoekende wijze met elkaar in gesprek vanuit de principes van Appreciatie Inquiry, [waardierend onderzoeken](#).

Ondertekening van de ‘pledge’

In het plenaire vervolg van het Leeratelier ging Ellen van Steekelenburg (coördinator Positieve Gezondheid bij GGD Hollands Midden), samen met Eva van Steenberg de kartrekker van de Alliantie, in gesprek met Fred van Trigt. De huidige burgemeester van Zoeterwoude blikt onder meer terug op zijn dagvoorzitterschap tijdens het inspiratiecongres Samen aan de slag met Positieve Gezondheid in Corpus in 2019. “Destijds stond ik als wethouder in Hillegom aan de wieg van de gezondheidsbeweging Healthy Hillegom. In de Alliantie vormde die periode het begin van deze beweging en je

ziet wat ervan is gekomen. Gestart met een kerngroep van zeven partners, zijn dat er nu twintig. We gaan ervoor om met elkaar in de regio de ambities te realiseren.”

Met deze woorden brak het feestelijke moment aan van [de ondertekening van de 'pledge'](#), de belofte om het doel van de Alliantie Positieve Gezondheid Zuid-Holland Noord te ondersteunen. Namelijk om in 2030 een van de meest Positief Gezonde regio's van Nederland te zijn. Omdat het een digitale bijeenkomst betrof, hadden bestuurders van alle partners hun handtekening vooraf op een bord geplaatst, waarvan [een videocompilatie](#) was gemaakt met de toepasselijke klanken van 'signed, sealed and delivered'.

Brede blik op gezondheid

Na het bekijken van de video kreeg een aantal partners de vraag voorgelegd waarom ze de pledge hebben ondertekend. “Wij onderschrijven het gedachtegoed van harte”, stak Margriet van Rees namens het Ouderenberaad Zuid-Holland Noord van wal. “Wat wij willen bereiken, is dat we het perspectief van ouderen blijven inbrengen in wat we ondernemen. Het uitgangspunt moet de doelgroep zijn, of dat nou ouderen of jongeren zijn.”

Gwen Spies, directeur-bestuurder bij Welzijnswartier, gaf aan dat Positieve Gezondheid een mooie kapstok is om als zorg en welzijn samen naar de toekomst te kijken. “Ik kijk ernaar uit om met deze groep het niveau van activiteiten te overstijgen en met elkaar een stip op de horizon te zetten.” Sjaak de Gouw, directeur Publieke Gezondheid bij Hecht|GGD Hollands Midden: “Het gedachtegoed Positieve Gezondheid sluit zo intrinsiek aan bij wat we op het gebied van publieke gezondheid doen. Vanuit de samenleving is er een roep om een brede blik op gezondheid. Daar kunnen we met de Alliantie invulling aan geven. Ik ben er trots op dat veel collega-organisaties zich hierbij hebben aangesloten.”

Aan het einde van de bijeenkomst nam Machteld Huber nog eenmaal het woord. “Ik ervaar een enorme wil onder jullie om hiermee aan de slag te gaan. Daar krijg ik ook veel energie van. Van harte gefeliciteerd met de grote stap die jullie vandaag zetten en de beweging die jullie veroorzaken. Maak het waar.”

Volgende Leeratelier: 9 juni

Het laatste woord was aan Suzan van der Pas, lector en verbonden aan de Werkplaats Sociaal Domein Leiden en Den Haag. Ze bedankte alle deelnemers voor hun aanwezigheid en inbreng en uitnodigde iedereen uit voor het vijfde Leeratelier, op 9 juni 2022 om 15.00 uur.

Toevoeging d.d. 24 juni 2022: meer over het leeratelier dat plaatsvond op 9 juni j.l., is te lezen via de volgende link: [De kracht van storytelling rond Positieve Gezondheid: 'Een verhaal verbindt mensen'](#).